

УДК: 81'243:81'25

<https://doi.org/10.31861/gph2026.858-859.258-271>

МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВІДТВОРЕННЯ ІДІОСТИЛЮ АВТОРА ТА ПЕРЕКЛАДАЧА

Марина ПОЛХОВСЬКА¹, Єгор ЛИХОТВОРИК²

¹Житомирський державний університет імені Івана Франка

Polkhovska-M@zu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7971-9469>

²Житомирський державний університет імені Івана Франка

Lykhotvoryk-Y@zu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0008-7197-8678>

У статті досліджується індивідуальний стиль автора та перекладача як складне, багатовимірне явище, що формується на перетині лінгвістичних, когнітивних, прагматично-комунікативних, культурологічних, психологічних і біографічно-історичних складових. Метою дослідження є всебічне осмислення шляхів взаємодії ідіостилю автора та ідіостилю перекладача в перекладі з урахуванням антропоцентричної парадигми та міждисциплінарного підходів.

Методологічну основу роботи становлять: метод теоретичного узагальнення, застосований для систематизації наукових підходів до проблеми індивідуального стилю в перекладі та формування цілісної концепції перекладеного тексту як простору діалогу двох мовних особистостей, автора і перекладача; порівняльно-зіставний метод, що дав змогу виявити спільні й відмінні риси авторського та перекладацького ідіостилів і окреслити характер їхньої взаємодії; герменевтичний підхід, який забезпечив розгляд перекладу як процесу розуміння, інтерпретації та переосмислення авторського наміру.

Основною ідеєю статті є положення про те, що ідіостиль перекладача не є нейтральним явищем, а виступає активним чинником трансформації авторського стилю, зумовленим професійним досвідом, перекладацькими стратегіями та рівнем креативності. У результаті дослідження обґрунтовано доцільність розгляду перекладу як форми діалогу двох ідіостилів, у якому перекладач тяжіє до збереження авторської інтенції, водночас застосовуючи власні стильові та мовні особливості. Зроблено висновок про перспективність подальших досліджень ідіостилю перекладача в контексті рецепції художнього тексту та варіативності перекладних інтерпретацій.

Ключові слова: ідіостиль, художній переклад, антропоцентризм, міждисциплінарність, перекладацька креативність, варіативність перекладу.

Полховська М., Лихотворик Є. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2026. Вип. 858-859. С. 258-271. <https://doi.org/10.31861/gph2026.858-859.258-271>

© 2026 The Author(s). Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

This is an open access article under the CC BY license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

I. ВСТУП

На сучасному етапі розвитку перекладознавства спостерігається суттєве розширення кола дослідницьких підходів, що зумовлено загальною гуманітарною тенденцією до міждисциплінарності та переосмислення ролі людини у мовно-комунікативних процесах. Сучасні філологічні студії дедалі частіше поєднують здобутки лінгвістики, літературознавства, культурології та когнітивних наук, що дозволяє комплексно аналізувати явища художнього тексту та процеси його інтерпретації. У цьому контексті переклад розглядається не лише як технічна процедура відтворення змісту іншою мовою, а як складний культурно-комунікативний акт, у якому відбувається взаємодія різних мовних систем, культурних кодів і творчих стратегій. На цьому етапі, дедалі більшої ваги набувають дослідження, зорієнтовані не лише на окремий текст як результат та продукт перекладацької діяльності, а й на власне суб'єктів перекладу – автора оригіналу та перекладача. Такий підхід зумовлений зміщенням наукової уваги від суто текстоцентричних моделей аналізу до антропоцентричних, у межах яких мовлення та текст розглядаються як прояви індивідуальної творчості й мовної особистості. У рамках антропоцентричної парадигми сучасного перекладознавства переклад починає осмислюватися як багаторівневий комунікативний процес, у якому у взаємодію вступають індивідуальні мовні картини світу та стильові особливості двох творчих фігур. Особливого значення в такому підході набуває вивчення індивідуального стилю письменника, адже саме він визначає своєрідність художнього тексту, формує його естетичну цінність та впливає на сприйняття твору читачем. Саме у цьому контексті поняття ідіостилу набуває особливої ваги, адже воно дозволяє відслідкувати специфіку та ступінь мовного втілення авторського задуму та особливості трансформації його намірів у перекладі (Гладун, 2019, с. 944–945), а також дає можливість простежити, яким чином у перекладеному тексті взаємодіють дві індивідуальні стильові системи – автора та перекладача.

Попри вагому кількості праць, присвячених проблемам еквівалентності, адекватності та перекладацьких трансформацій у перекладі, комплексне питання взаємодії ідіостилу автора та перекладача й донині залишається недостатньо систематизованим та описаним. У більшості досліджень поняття ідіостилу автора та перекладача розглядаються нарізно або ж певною мірою фрагментарно, без комплексного аналізу їх взаємодії в межах конкретного тексту. Водночас перекладацька практика засвідчує те, що за своєю суттю переклад не може бути цілковитою стилістичною копією оригіналу, а тому, завжди містить елементи індивідуального стилю перекладача, які, або ж призводять до збереження авторської стилізації, або ж до часткового, а інколи й повного нівелювання авторського задуму.

У пропонованій статті дослідження має загальнотеоретичний характер і спрямоване на узагальнення та систематизацію сучасних наукових підходів щодо осмислення ідіостилу автора та перекладача в межах перекладознавства. Джерельною базою дослідження слугують праці вітчизняних науковців, зокрема Л. Томнюк, Ю. Нідзельської, О. Москаленко, О. Фадєєвої, З. Гладун, присвячені проблемам ідіостилу, художнього перекладу та антропоцентричної парадигми мовознавства. Залучення широкого кола теоретичних джерел дозволяє сформувати цілісне уявлення про досліджувану проблему та забезпечує належний рівень обґрунтованості. На основі систематизації цих теоретичних позицій запропоновано власні інтерпретаційні узагальнення щодо структурних складових ідіостилу автора та перекладача та їх взаємодії в процесі перекладу.

Актуальність запропонованого дослідження зумовлена потребою комплексного та багатоаспектного осмислення механізмів відтворення авторського ідіостилу в перекладі з урахуванням індивідуальності перекладача як повноцінного й активного учасника міжкультурної комунікації. У сучасних реаліях зростаючого інтересу до особистісного виміру перекладацької діяльності та домінування антропологічної парадигми у лінгвістиці та

перекладознавстві, особливої уваги набуває аналіз чинників, що мають визначальний характер на трансформацію авторського стилю в іншомовному середовищі та впливають на сприйняття й осмислення художнього тексту цільовою аудиторією.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному осмисленні результату взаємодії ідіостилу автора та ідіостилу перекладача в межах єдиного комунікативного простору, де художній переклад постає не лише як вторинний текст, а як самостійний феномен, сформований унаслідок поєднання двох індивідуальних мовних свідомостей. Запропонований підхід дає змогу поглибити уявлення про переклад як процес творчої інтерпретації та окреслити нові перспективи дослідження індивідуально-стильових особливостей у перекладі.

Аналіз досліджень за темою

У сучасних лінгвістичних і перекладознавчих розвідках проблема ідіостилу автора і перекладача залишається актуальною та багатоаспектною. Так, О. Демиденко розглядає ідіостиль не виключно як індивідуальну манеру письма окремого митця, а як синтезоване явище, що формується в межах так званого "ідіостилу епохи". На її думку, культурно-історичні умови, панівні естетичні норми та мовні тенденції певного часу формують середовище, у якому розвивається й конкретизується авторська мовна індивідуальність автора (Демиденко, 2021, с. 62).

Питання множинності перекладацьких інтерпретацій художнього тексту висвітлює М. Д. Альошина, яка вважає, що кожен переклад неминуче є лише приблизним відтворенням смислово-образної системи оригіналу. Вона підкреслює, що перекладений текст завжди несе відбиток особистості та ідіостилу перекладача, а тому кілька перекладів одного твору є природним і навіть інколи необхідним явищем, адже вони репрезентують різні способи осмислення й відтворення авторського ідіостилу у тексті перекладу (Альошина, 2018, с. 54).

Розвиваючи ідею авторської індивідуальності, О. В. Фадєєва трактує художній твір як форму відтворення авторського задуму, що реалізується через усвідомлений вибір і комбінацію мовних засобів. Дослідниця наголошує, що індивідуальний стиль письмового мовлення полягає у специфічній системі лексичних, граматичних і стилістичних рішень, які відображають мовну картину світу автора та його естетичні засади (Фадєєва, 2019, с. 139).

З. О. Гладун та І. М. Кульчицький підкреслюють, що поняття індивідуального стилю є вагомим інструментом для виявлення світоглядних орієнтирів письменника. Науковці зазначають, що хоча традиційно індивідуальний стиль був об'єктом літературознавчого аналізу, нині він активно переосмислюється в межах лінгвостилістики та когнітивної лінгвістики у якості сукупності мовних маркерів авторського мислення (Гладун, 2019, с. 944).

Особливу увагу проблемі збереження авторського "голосу та стилю" в перекладі приділяють А. Іванова та Д. Русінка, які наголошують на тому, що художній переклад передбачає не лише передачу текстового змісту, а й відтворення стилістичної своєрідності та манери письма автора. Вони наголошують, що це питання є особливо важливим у перекладі творів сучасних письменників, зокрема таких, як Джонатан Сафран Фоєр, чия творчість вирізняється експериментальністю та формує нові літературні тенденції (Іванова, 2024, с. 37).

Л. М. Томнюк розглядає індивідуальний стиль як цілісну систему образотворчих засобів, що поєднує в собі зміст і форму твору та відображає життєвий і естетичний досвід письменника з урахуванням національних і світових культурних традицій. Натомість, серед чинників формування ідіостилу науковиця виокремлює не лише індивідуально-психологічні, а й соціально-історичні умови, які визначають мовну поведінку автора і перекладача (Томнюк, 2020, с. 28).

Окремо слід згадати позицію А. І. Корнієнко та А. С. Бугайова, які акцентують увагу на тісному зв'язку індивідуального стилю з мовною особистістю автора. На їхню думку, художній твір є формою репрезентації авторського світосприйняття, а ідіостиль постає як своєрідна призма, крізь яку подається інформація, безпосередньо закодована в тексті (Корнієнко, 2016, с. 37).

Метою статті є виявлення особливостей взаємодії ідіостилю автора та перекладача й аналіз способів його відтворення в перекладеному художньому тексті.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконання таких завдань:

1. узагальнити наукові підходи до трактування поняття ідіостилю в сучасному перекладознавстві;
2. окреслити основні характеристики ідіостилю автора та перекладача;
3. проаналізувати механізми взаємодії авторського й перекладацького ідіостилів у процесі перекладу;
4. визначити основні способи відтворення ідіостилю автора з урахуванням стилістичної індивідуальності перекладача;
5. встановити чинники, що впливають на ступінь збереження авторського стилю в перекладі.

Методи дослідження. Дослідження виконано в межах теоретико-методологічної парадигми сучасного перекладознавства з опорою на міждисциплінарні підходи лінгвістики, стилістики та літературознавства. Для досягнення поставленої мети та реалізації визначених завдань у роботі застосовано комплекс теоретичних методів.

Метод теоретичного узагальнення використано для систематизації наукових поглядів на проблему взаємодії індивідуально-стильових чинників у перекладі та формування цілісного бачення перекладного тексту як результату взаємодії автора й перекладача. Застосування *порівняльно-зіставного методу* дозволило окреслити спільні та відмінні риси авторського й перекладацького ідіостилів, а також визначити характер їхньої взаємозумовленості в процесі перекладу. Для осмислення перекладу як результату творчої інтерпретації застосовано *герменевтичний підхід*, який уможливило аналіз перекладацької діяльності як процесу розуміння та переосмислення авторського задуму крізь призму індивідуального стилю перекладача.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

На сучасному етапі лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях поняття *ідіостилю* розглядається як складне, багаторівневе утворення, що перебуває на перетині мовознавства, літературознавства, когнітивної лінгвістики та теорії перекладу. Тож не дивно, що у сучасній науці поняття *ідіостилю* не має єдиного універсального визначення, що, в свою чергу, зумовлено різними методологічними підходами до його осмислення. Дослідники по-різному акцентують увагу на мовних, когнітивних, психологічних або культурних складниках авторського стилю.

1. Підходи до трактування поняття ідіостилів

Традиційний лінгвостилістичний підхід розглядає поняття ідіостилю як систему мовних засобів, притаманних конкретному автору. До таких засобів належать зокрема особливості добору лексичних одиниць, використання певних синтаксичних конструкцій, ритмомелодика тексту, частотність певних стилістичних фігур у тексті. Ідіостиль у цьому контексті є результатом свідомого й опосередкованого добору мовних одиниць, які повторюються в різних творах автора (Ліпісовецька, 2023, с. 147).

У когнітивному та культурологічному підходах ідіостиль трактується ширше, а саме як мовне втілення індивідуальної картини світу автора. Відповідно до цього підходу стиль письменника формується не лише мовою та стилістичними засобами, а й способом осмислення реальності автором, системою цінностей, культурним досвідом та історичним контекстом. Таким чином, ідіостиль виступає своєрідним "посередником" між внутрішнім світом автора та текстом (Фадєєва, 2019, с. 138).

Окремий напрям досліджень пов'язує ідіостиль із жанровою специфікою тексту. Згідно з цим підходом, індивідуальний стиль одного і того ж автора реалізується по-різному в межах

різних жанрів, однак сам жанр не перекреслює ідіостиль, а лише модифікує його прояви. Авторський стиль при цьому залишається домінантним чинником текстотворення.

У сучасних інтердисциплінарних дослідженнях ідіостиль розглядають як результат взаємодії мовних, психологічних, когнітивних і культурних факторів. Такий підхід дозволяє аналізувати ідіостиль не лише на рівні тексту, а й у зв'язку з особистістю автора, його біографією, творчими інтенціями та комунікативною стратегією (Демиденко, 2021, с. 62).

У межах цього дослідження ми вважаємо, що останній підхід, згідно з яким ідіостиль розглядається як комплексне утворення, що формується в результаті взаємодії мовних і позамовних чинників, є найбільш продуктивним. Саме такий підхід є найбільш цілісним, оскільки дає змогу враховувати не лише формально-мовні та стилістичні особливості певного тексту, а й антропоцентричну природу мовлення, що значною мірою впливає на особистість автора як носія індивідуального досвіду, світогляду та ціннісних орієнтацій. Антропоцентризм сучасних гуманітарних студій зумовлює зміщення акценту з тексту як автономного утворення на людину як суб'єкта, що безпосередньо впливає на формування ідіостилу (Нідзельська, 2024, с. 387). У цьому контексті ідіостиль постає не лише як стилістична категорія, а як форма самовираження особистості та унікального світогляду автора в мові.

2. Складові ідіостилу автора у межах комплексного підходу

У рамках комплексного, антропоцентрично та інтердисциплінарно зорієнтованого підходу до тлумачення ідіостилу автора доцільно розглядати його як багатовекторну систему, у структурі якої можна виокремити взаємопов'язані складові, а саме: лінгвістичну, когнітивну, прагматично-комунікативну, культурологічну, психологічну, жанрово-дискурсивну та історико-біографічну.

Лінгвістичну складову вважаємо базовою, оскільки саме завдяки мовним засоби ідіостиль отримує матеріальне втілення в тексті. Вона охоплює індивідуальні особливості добору слів та поєднання мовних одиниць на всіх рівнях мови. На лексичному рівні це спостерігається у домінуванні певних тематичних груп слів, використанні авторських неологізмів, архаїзмів, діалектизмів або ж, навпаки, нейтральної лексики (Фадєєва, 2019, с. 139-140). Наприклад, автор може систематично вдаватися до абстрактної лексики для філософського осмислення дійсності або до конкретно-чуттєвих дефініцій, що створює систему яскравих образів у тексті. На синтаксичному рівні ідіостиль проявляється у типовій схемі побудови речень, властивій певному автору: тяжінні до коротких, уривчастих конструкцій або, навпаки, до розлогих речень з великою кількістю підрядних частин та вставних слів. Повторюваність таких моделей формує впізнаваний "ритм" авторського письма на тлі інших. Так, наприклад, ідіостиль В. Фолкнера проявляється у тяжінні до розлогих, синтаксично ускладнених речень із багаторівневою структурою, що на синтаксичному рівні слугує маркером його індивідуального письма. Таким чином, лінгвістична складова надає формальну ідентифікацію ідіостилу та слугує підґрунтям для аналізу інших складових.

Думка М. Д. Альошиної про те, що ідіостиль письменника є не просто системою засобів, якими він користується для вираження своїх ідей, а способом відображення реальності такою, якою її бачить автор, дозволяє розглядати ідіостиль як репрезентацію авторської картини світу та мовотворчої індивідуальності. На основі цього підходу доцільно виокремити когнітивну складову ідіостилу. *Когнітивна складова* пов'язана зі способом мислення автора та тим, як він концептуалізує світ у власних текстах. Вона відображає індивідуальну картину світу, систему домінантних концептів автора. На цьому рівні аналізується, які концепти є ключовими та превалюючими для творчості автора (наприклад, концепт пам'яті, часу, смерті, свободи, ідентичності), яким чином вони вербалізуються та які образні або метафоричні моделі з ними пов'язані. Автор може послідовно осмислювати абстрактні явища через тілесні метафори або, навпаки, через просторові чи природні образи (Альошина, 2018, с. 55). До прикладу, у творах Б. Сандерсона абстрактні поняття влади, вибору та відповідальності часто показані через матеріальні образи втілення магії. Фізичні дії персонажів – наприклад,

накопичення або витрачання магічної енергії відображають моральні та життєві рішення. Автор ілюструє складні ідеї не прямо, а за допомогою наочних образів, які сприяють кращому розумінню авторського світу. Когнітивна складова дає змогу усвідомити, що ідіостиль – це не лише "як написано чи сказано", а й "як саме автор думає", і яким чином мисленнєві структури проєктуються на мовний рівень.

Прагматично-комунікативна складова відображає інтенції автора та його взаємодію з читачем. Вона пов'язана з тим, як автор організовує текст аби викликати певні емоції. До цієї складової належать особливості нарративної перспективи, вибір оповідача, ступінь авторської присутності в тексті, використання іронії, недомовленості або, навпаки, прямої оцінності (Корнієнко, 2016, с. 37). Цікавим проявом цієї складової є використання певними авторами прийому "відкритого фіналу", що дає змогу кожному читачу обрати власний хід розвитку подальших подій. Наприклад, романи автора Харукі Мураками часто мають відкритий фінал, за допомогою якого автор ніби пропонує читачу визначити для себе долю персонажів.

Культурологічна складова відображає ідіостиль у світлі національно-культурному та історичному контексті. Авторський стиль формується в межах певної культурної традиції та неминуче вміщує її сліди і досить часто цей факт має визначальний вплив на формування лінгвістичної складової ідіостилу. Ця складова охоплює використання культурних символів, алюзій, міфологічних образів, історичних реалій та фольклорних мотивів. Навіть за відсутності прямих культурних маркерів, специфіка образного мислення автора часто зумовлена саме культурним середовищем (Іванова, 2024, с. 37). Наприклад, Дж. Р. Р. Толкін у своїх творах ("*Володар перснів*", "*Хобіт*") активно використовує фольклорні та міфологічні мотиви: англосаксонські легенди, скандинавську міфологію, англійські народні пісні і казки. Його вигаданий світ зберігає культурні алюзії і відчуття історичної традиції, що робить його стиль унікальним і глибоко культурно вкоріненим. Культурологічний аспект ідіостилу є особливо значущим у сфері перекладознавства, оскільки він пов'язаний із проблемою збереження культурних смислів у перекладі. Культурологічна складова ідіостилу є особливо значущою у перекладознавстві, оскільки вона пов'язана із проблемою збереження культурних смислів у перекладі.

Варто наголосити на особистісних рисах автора як чинник, що впливає на формування ідіостилу. А. Іванова, спираючись на засади когнітивної лінгвістики, розглядає ідіостиль як мовно-психологічний портрет письменника, що знаходить своє відображення у художньому тексті та формується під впливом індивідуальних цінностей автора (Іванова, 2024, с. 37). Такий підхід дає підстави виокремити *психологічну складову ідіостилу*, яка пов'язана з особистісними рисами автора, які опосередковано проявляються в тексті. Йдеться не про біографічні факти як такі, а про тип мислення, емоційну доміную, рівень рефлексивності. Автор може тяжіти до емоційно насиченого, експресивного письма або, навпаки, до стриманого, раціонального викладу (Томнюк, 2020, с. 28-29). Повторювані емоційні стани, домінування певних настроїв чи тональностей формують психологічне тло ідіостилу. Наприклад, у творах Патріка Ротфусса ("*Ім'я вітру*", "*Страх мудреця*") постійно простежується глибока рефлексивність і схильність до внутрішньої емоційної деталізації героїв: персонажі багато думають і проживають різні емоції, що створює психологічно насичений стиль автора. Проте слід зазначити, що психологічну складову іноді складно відслідкувати, бо вона проявляється нечерез прямі висловлення, а опосередковано, через тон, вибір слів і структуру оповіді.

А. Іванова наголошує, що національно-історичний контекст відіграє визначальну роль у формуванні авторського стилю, оскільки взаємодія мовних елементів та історичної дійсності утворює складну систему, яка підкреслює індивідуальність письменника та його культурну приналежність (Іванова, 2024, с. 37-38). У свою чергу, О. Фадєєва зазначає, що художній текст репрезентує не лише індивідуальний світ окремого автора чи твору, а й мовотворчість певного історичного періоду, епохи та регіону, в якому формувалася особистість письменника

(Фадєєва, 2019, с. 140-141). Такий підхід дає підстави виокремити *біографічну та історичну складову ідіостилю* письменника, яка охоплює життєвий досвід автора та вплив епохи, які відбиваються в його письмі. Соціальні потрясіння, історичні події, інтелектуальні рухи часу формують світоглядні орієнтири, що згодом вербалізуються в тексті. Наприклад, у творах Дж. Р. Р. Толкіна вплив Першої світової війни і його досвід участі у ній можна помітити у зображенні сцен битв, втрат і героїзму у "*Володарі пернів*". Тобто, особистий досвід автора впливає на формування атмосфери боротьби, сміливості та втрати у вигаданому світі та, в свою чергу, впливає на його ідіостиль. Ця складова не зводиться до прямого відображення фактів біографії, а проявляється у тематиці, проблематиці, образній системі та ціннісних акцентах індивідуального письма (Іванова, 2024, с. 37).

Отже, у межах комплексного підходу ідіостиль автора постає як інтегральна система, у якій лінгвістична, когнітивна, прагматична, культурологічна, психологічна та історико-біографічна складові перебувають у тісній взаємодії й доповнюють одна одну. Кожна з цих складових репрезентує окремий аспект авторської особистості, проте лише в сукупності вони дозволяють адекватно описати специфіку ідіостилю автора як складного феномена.

3. Особливості ідіостилю перекладача

Якщо ж звертатися до ідіостилю з кута зору перекладознавства, то для адекватного відтворення ідіостилю автора перекладачеві необхідно глибоко проникнути в творчий метод письменника, що передбачає звернення до літературно-критичних праць, свідчень сучасників, а також автобіографічних матеріалів самого автора. Водночас у сучасному перекладознавстві наголошується на тому, що текст перекладу неминуче несе на собі відбиток *індивідуального стилю перекладача*, який постає як система змістових і формальних особливостей, зумовлених його філологічними, естетичними та професійними вподобаннями та спроможностями.

Ідіостиль перекладача за своєю структурою є складнішим, ніж ідіостиль автора, оскільки, поряд із вибором мовних одиниць і способів їх конотативного вживання, охоплює також *типологію професійних стратегій і прийомів*, за допомогою яких перекладач розв'язує перекладацькі проблеми. Творчий характер художнього перекладу зумовлює неможливість повного усунення індивідуального перекладацького начала: навіть за умови максимальної орієнтації на стиль оригіналу в тексті перекладу неминуче проявляється стильові елементи перекладача як вияв його мовної особистості. Водночас визначальною метою перекладацької діяльності залишається *збереження й відтворення ідіостилю автора*, а не його підміна перекладацьким. Для адекватного відтворення тексту у перекладі перекладач комплексно враховує усі складові ідіостилю (Томнюк, 2020, с. 29).

У межах комплексного підходу ідіостиль перекладача не розглядається як вторинне або суто технічне явище, а постає як активний інтерпретативний механізм, що взаємодіє з ідіостилем автора на всіх рівнях текстової організації. Кожна складова ідіостилю перекладача є водночас простором адаптації, збереження й трансформації авторського стилю, що зумовлює необхідність їх детального аналізу.

У статті далі буде проаналізовано, яким чином зазначені складові ідіостилю автора реалізуються у процесі перекладу, а також простежено взаємодію ідіостилю перекладача з ними та його вплив на трансформацію авторського стилю в тексті перекладу.

Лінгвістична складова є базовим рівнем перетину ідіостилів, оскільки саме через мовні засоби реалізується художнє оформлення тексту. Ідіостиль перекладача на цьому рівні виявляється у стійких мовних звичках: використання типовому індивідуальному словниковому запасі, переважанні певних синтаксичних моделей, характерному ритмі фрази. Перетин з ідіостилем автора вимагає від перекладача свідомого гальмування власних мовних автоматизмів. Наприклад, перекладач, який тяжіє до нормативної, стилістично згладженої мови, може мимоволі нівелювати фрагментарність, синтаксичну ламаність або архаїчність авторського письма. Тому реалізація цієї складової полягає в систематичному коригуванні власного мовлення відповідно до стилістичних домінант конкретного автора. Звернення до

лінгвістичної складової є необхідним, оскільки саме тут найчастіше виникає прихована підміна авторського стилю перекладацьким, яка не завжди помітна на рівні змісту, але суттєво змінює художнє обрамлення тексту (Корнієнко, 2016, с. 37).

Когнітивна складова відображає спосіб, у який перекладач осмислює та реконструює авторську концептосферу. Ідіостиль кожного автора формується навколо певних ключових концептів, які мають стабільні образні, метафоричні й символічні реалізації у тексті. Перекладач має не лише розпізнати ці концепти, а й знайти для них адекватні відповідники у мові перекладу. Перетин ідіостилів на цьому рівні є особливо складним, оскільки перекладач неминуче інтерпретує концепти крізь призму власної когнітивної моделі світу. Відтворення когнітивної складової полягає у збереженні концептуальної структури твору оригіналу, навіть якщо формальна реалізація у перекладі зазнає змін (Існюк, 2020, с. 462). Вибір між буквральним відтворенням метафори, її модифікацією або функціональною заміною свідчить про когнітивні установки перекладача. Пильна увага до цієї складової дозволяє оцінити, чи збережено в перекладі глибинну семантику тексту, чи лише збережено його сюжетну або інформативну образність.

Прагматично-комунікативна складова ідіостилу перекладача пов'язана з організацією взаємодії між текстом і читачем та відображає те, як і з якою метою автор звертається до реципієнта. На цьому рівні переклад розглядається не лише як передавання мовних структур, а як відтворення комунікативної ситуації, у межах якої текст виконує певну естетичну або ж емоційну функцію. Ідіостиль автора у цьому сенсі передбачає специфічний тип комунікації з читачем: через натяки, паузи, багатозначність, іронію, символічну невизначеність або, навпаки, за допомогою прямого й експліцитного вираження в тексті. Перетин ідіостилу автора та ідіостилу перекладача на прагматично-комунікативному рівні реалізується у прагненні відтворити не формальні елементи тексту, а його вплив на читача, тобто реалізувати певний комунікативний ефект (Існюк 2020, с. 464).

Особливої уваги потребує проблема імпліцитності. Автор може свідомо залишати певні смисли нерозкритими, таким чином залучаючи читача до активної інтерпретації. Перекладач, натомість, може відчувати спокусу до пояснення або уточнення цих смислів, керуючись нормами цільової культури чи очікуваннями аудиторії. У таких випадках перекладацький ідіостиль безпосередньо впливає на прагматичну структуру тексту: надмірна експлікація може докорінно змінити характер рецепції твору. Реалізація прагматично-комунікативної складової вимагає від перекладача усвідомлення того, яку позицію займає читач в авторському задумі: пасивного спостерігача, співучасника, інтерпретатора або співтворця. Відповідно перекладач приймає рішення щодо збереження багатозначності, відкритих фіналів творів, іронічної дистанції чи емоційної напруги. Таким чином, перекладач не лише передає текст, а й моделює нову комунікативну ситуацію в межах цільової культури. Аналіз прагматично-комунікативної складової має важливе дослідницьке значення, оскільки дозволяє виявити зміни в рецепції художнього тексту в перекладі. Саме на цьому рівні стає помітно, як переклад може трансформувати першочерговий авторський задум та в інший спосіб структурувати взаємодію між текстом і читачем. Це дає змогу не лише описати відмінності між оригіналом і перекладом, а й пояснити їх з огляду на перекладацький ідіостиль та культурно-комунікативні умови функціонування тексту.

Культурологічна складова ідіостилу перекладача є однією з найбільш складних і водночас цікавих, оскільки саме вона окреслює спосіб функціонування художнього тексту в іншій культурній парадигмі. Ідіостиль автора нерідко ґрунтується на специфічних культурних кодах, реаліях, міфологічних уявленнях, релігійних символах та інтертекстуальних алюзіях, які для носія іншої культури можуть бути частково або повністю незрозумілими. У такому разі перекладач виступає не лише як мовний посередник, а як інтерпретатор і медіатор між культурами (Царик, 2021, с. 25-26). Перетин ідіостилу автора та ідіостилу перекладача на культурологічному рівні реалізується крізь систему стратегічних рішень, спрямованих на

передачу культурної специфіки тексту. Вибір між форенізацією та доместикацією відображає перекладацьку позицію щодо ступеня збереження іншокультурності. Форенізація дозволяє максимально зберегти культурну автентичність авторського світу, проте може ускладнювати сприйняття тексту цільовим читачем іншої культури. Доместикація, навпаки, сприяє читабельності творів, але водночас несе доволі значний ризик нівелювання культурної особливості оригіналу.

Реалізація культурологічної складової часто відбувається шляхом застосування компромісних стратегій, зокрема часткової адаптації, контекстуального пояснення або компенсації культурних смислів в інших фрагментах тексту. Такі рішення вимагають від перекладача високого рівня культурної компетентності та здатності розпізнавати не лише явні, а й імпліцитні культурні маркери, закладені в художній конструкції твору. Послідовність цих рішень формує індивідуальний перекладацький стиль і визначає характер взаємодії тексту з відмінною культурою. Особливої уваги потребує переклад алюзій, символів і реалій, які виконують не лише інформативну, а й стилістичну та ідеологічну функцію. Їхнє невдале відтворення або ігнорування може призвести до спрощення художнього світу автора та втрати глибинних смислів. Водночас надмірна експлікація культурного контексту може порушити художню цілісність тексту та змінити його насиченість. Звернення до культурологічної складової є принципово важливим для збереження унікальності авторського ідіостилу, оскільки саме культура часто слугує підґрунтям для формування образної системи, концептосфери та символіки твору. Аналіз цього рівня дозволяє простежити, яким чином перекладацький ідіостиль впливає на репрезентацію "чужої" культури в тексті перекладу та як трансформується художній простір твору в новій культурній парадигмі.

Психологічна складова ідіостилу перекладача пов'язана з його емоційною чутливістю, здатністю до співпереживання, рівнем емпатії та особливостями внутрішньої інтерпретації художнього тексту. Авторський ідіостиль нерідко проявляється не у прямому значенні мовних одиниць, а в підтексті, ритмічній організації висловлювання, напруженні або стриманості емоцій, які не завжди мають чіткі формальні маркери. Саме тому психологічний рівень є одним із найменш формалізованих, але водночас важливим у процесі перекладу. Перетин ідіостилу автора та ідіостилу перекладача на цьому рівні відбувається через процес емоційної реконструкції тексту. Перекладач має не лише зрозуміти, *що* сказано, а й відчути, *як* це переживається в межах авторського художнього світу. Йдеться про відтворення інтонаційної динаміки, психологічної напруги або, навпаки, емоційної стриманості. У перекладі це реалізується через добір лексики з відповідним емоційним забарвленням, синтаксичну організацію фрази, темп розгортання висловлювання. Водночас психологічна складова є сферою підвищеного ризику, оскільки перекладач неминуче пропускає текст крізь власний емоційний досвід і тип мовної особистості. Невідповідність психологічних установок перекладача авторському світовідчуттю може призвести до емоційної деформації тексту: посилення або, навпаки, згладжування різких емоцій, зміщення інтонації, трансформації внутрішнього конфлікту персонажів. Такі зсуви не помітні на рівні змісту, проте системно змінюють емоційний тон і художній ефект твору.

Реалізація психологічної складової вимагає від перекладача високого рівня рефлексії та самоконтролю, зокрема здатності відмежовувати власні емоційні реакції від авторського задуму. У цьому сенсі психологічна складова тісно пов'язана з когнітивною та прагматично-комунікативною, оскільки емоційна організація тексту безпосередньо впливає на його інтерпретаційний потенціал і сприйняття читачем. Звернення до психологічної складової є важливим для аналізу суб'єктивних, але системних відмінностей між оригіналом і перекладом. Саме на цьому рівні виявляються глибинні зміни художньої організації тексту, які не завжди можна пояснити лінгвістичними або культурологічними чинниками (Існюк, 2020).

Біографічна та історична складова ідіостилу перекладача формує його як мовну та культурну особистість, що перебуває під впливом конкретних соціальних, історичних,

ідеологічних і літературних обставин. Освіта перекладача, його читацький досвід, належність до певної літературної традиції, а також особистий життєвий шлях безпосередньо відбиваються у виборі лексики, синтаксичних моделей і стилістичних преференцій в перекладі. Перекладач неминує інтерпретує авторський текст крізь призму власної епохи, актуальних культурних кодів і панівних естетичних норм, що зумовлює специфіку його перекладацьких рішень. Перетин цієї складової з ідіостилем автора особливо виразний у разі перекладу творів, створених в іншому історичному контексті. У таких випадках перекладач постає як медіатор між двома епохами, обираючи стратегію осучаснення, стилістичної нейтралізації або свідомої історичної стилізації. Кожен із цих виборів відображає не лише інтерпретацію оригіналу, а й культурну позицію самого перекладача, його ставлення до історичної епохи.

Аналіз біографічної та історичної складової ідіостилю перекладача дозволяє пояснити причини варіативності перекладів одного й того самого твору, а також виявити закономірності зміни перекладацьких стратегій у різні історичні періоди. Вона є ключовою для розуміння перекладу як динамічного культурного процесу, у якому поєднуються індивідуальність перекладача, авторський задум і вимоги часу (Томнюк, 2020, с. 28).

Поряд із базовими складовими ідіостилю важливу роль відіграють додаткові чинники, притаманні виключно ідіостилю перекладача і зумовлені професійною природою перекладацької діяльності загалом. На відміну від позиції автора, перекладач не створює первинний художній світ, а працює з уже сформованою текстовою реальністю, що визначає специфіку його стилістичної особливості.

Як зазначають Ліпісовецька та Лавренчук, кожен перекладач формує власний стиль на основі індивідуальних здібностей, професійного досвіду та способів виразності, що відображають його підхід до передачі оригінального тексту (Ліпісовецька, 2023, с. 147). Тому, однією з важливих складових ідіостилю перекладача є *рівень перекладацького професіоналізму*, який слід розглядати не як сукупність технічних навичок, а як інтегративну метакомпетенцію, що охоплює когнітивний, лінгвістичний, культурний та рефлексивний виміри перекладацької діяльності. На глибинному рівні професіоналізм виявляється у свідомому й системному володінні перекладацькими стратегіями, а не в інтуїтивному доборі відповідників (Царик, 2021). Важливим аспектом цієї складової перекладача є контроль перекладацьких трансформацій. Професійний перекладач усвідомлює межу між функціонально зумовленою трансформацією та надмірним стилістичним втручанням в текст перекладу. Він здатний мінімізувати суб'єктивізм власного ідіостилю, зберігаючи при цьому природність і нормативність тексту перекладу. Таким чином, професіоналізм передбачає не відсутність індивідуального стилю, а його регульованість і підпорядкованість авторській інтенції.

Крім того, рівень професіоналізму визначає здатність перекладача працювати з міжмовною асиметрією, зокрема з неповною відповідністю граматичних, стилістичних і культурних категорій. У таких випадках перекладач не копіює структуру тексту оригіналу, а намагається реконструювати його функціональну модель в іншій мовній системі, що вимагає високого ступеня мовної компетентності та аналітичного мислення.

Як підкреслює Москаленко О. І., креативний підхід до перекладу передбачає здатність до нестандартного мислення, точного сприйняття інформації та уміння знаходити нові рішення у типових ситуаціях, що сприяє адаптації культурних контекстів і ефективному відтворенню авторського задуму (Москаленко, 2024, с. 171). Тому *перекладацька креативність* є важливою складовою ідіостилю перекладача, що проявляється у здатності знаходити нестандартні рішення в умовах міжмовної асиметрії. Вона актуалізується насамперед у перекладі метафор, гри слів, культурно маркованих елементів, синтаксично складних або стилістично навантажених фрагментів тексту. На відміну від авторської творчості, перекладацька креативність є вторинною та обмеженою оригіналом, проте саме

вона формує індивідуальний характер перекладача. Перекладацька креативність має компенсаторний характер: вона покликана відновити ті смислові, емоційні або естетичні ефекти, які втрачаються через міжмовну та міжкультурну асиметрію. У цьому сенсі перекладач виступає не як співавтор, а як інтерпретатор, який за допомогою інших засобів реконструює потенціал тексту оригіналу (Москаленко 2024, с. 171). На відміну від авторської творчості, перекладацька креативність є регламентованою й цільовою, оскільки її межі визначаються авторською інтенцією, жанровими нормами та очікуваннями аудиторії. Водночас саме в креативних рішеннях найвиразніше простежується індивідуальний перекладацький почерк. Систематичне тяжіння до певних типів образних замінів, стратегій компенсації або стилістичних аналогів формує впізнавану модель перекладу, що відрізняє одного перекладача від іншого навіть у межах роботи з однаковими текстами або текстами одного жанру. Таким чином, перекладацька креативність є не випадковим відхиленням від норми, а структурним елементом ідіостилу, який забезпечує художню повноцінність перекладу та його комунікативну життєздатність у новому культурному середовищі (Москаленко, 2024).

На нашу думку, як окрему складову ідіостилу перекладача можна виокремити *інтерпретаційну позицію*, тобто система смислових акцентів, які перекладач розставляє під час роботи з текстом. Вона визначає, які елементи оригіналу підкреслюються, нейтралізуються або трансформуються, і не має прямого відповідника в ідіостилі автора, оскільки виникає лише в процесі рецепції та повторної вербалізації тексту.

Ще однією специфічною складовою перекладацького ідіостилу є *редакційна та самоцензурна установка перекладача*, що формується під впливом видавничої політики, нормативних вимог літературної мови, очікувань цільової аудиторії та ширших культурних обмежень іншого культурного середовища. На відміну від автора оригіналу, який створює текст у межах власної естетичної та художньої концепції, перекладач нерідко змушений враховувати позатекстові чинники, що регулюють допустимість певних мовних або змістових елементів у перекладеному творі. У зв'язку з цим у процесі перекладу можуть виникати різні форми редакційної адаптації тексту, зокрема експлікація, евфемізація або нейтралізація окремих фрагментів. Наприклад, експлікація може проявлятися у додатковому поясненні культурно маркованих реалій або алюзій, які для читача мови перекладу можуть бути малозрозумілими без уточнення. У такому випадку перекладач розгортає зміст оригінальної одиниці, вводячи уточнювальні слова або конструкції, що допомагають адресатові адекватніше інтерпретувати текст. Евфемізація, своєю чергою, часто застосовується у перекладах творів, де наявна лексика з різко емоційним або табуйованим забарвленням, зокрема лайлива або вульгарна лексика, відверті сексуальні чи соціально чутливі теми. У таких випадках перекладач може замінювати прямі вислови м'якшими або стилістично нейтральнішими відповідниками, що відповідають нормам літературної традиції та очікуванням читацької аудиторії. Таким чином, редакційна та самоцензурна установка перекладача виступає важливим чинником формування перекладацького ідіостилу, оскільки вона визначає характер інтерпретаційних рішень і впливає на ступінь збереження або трансформації стилістичних особливостей оригіналу у перекладеному тексті.

Таким чином, ідіостиль перекладача формується не лише на перетині з ідіостилем автора, а й у просторі професійних компетентностей, інтерпретаційних рішень і редакційних обмежень. Саме ці додаткові складові дозволяють розглядати перекладацький ідіостиль як самостійну, системно організовану категорію, що потребує окремого наукового аналізу. Ідіостиль перекладача в межах комплексного підходу постає як *багатовимірне й динамічне явище*, що формується на перетині мовних, когнітивних, прагматичних, культурологічних, психологічних та історичних чинників і реалізується в процесі інтерпретації та відтворення ідіостилу автора.

III. ВИСНОВКИ

У межах дослідження встановлено, що ідіостиль автора та ідіостиль перекладача є складними багаторівневими утвореннями, сформованими під впливом мовних, когнітивних, культурологічних, психологічних та біографічних чинників. Ідіостиль автора постає як цілісна система художніх засобів, за допомогою яких письменник репрезентує власну картину світу, концептосферу та індивідуальну творчу манеру у тексті. Він реалізується через специфіку добору лексичних і синтаксичних засобів, характер образності, організацію тексту, використання культурних алюзій та особливості концептуалізації художньої реальності.

Ідіостиль перекладача має похідний, але водночас автономний характер і виявляється через сукупність перекладацьких стратегій, професійних прийомів та креативних рішень, що формуються під впливом мовної компетентності, культурного досвіду та інтерпретаційної позиції перекладача. Його присутність у перекладі є неминучою, оскільки переклад постає як результат інтерпретаційної діяльності перекладача. Водночас перекладацький ідіостиль має функціонувати в межах авторського художнього світу та бути підпорядкованим головній меті перекладу – максимально повному відтворенню індивідуального стилю автора.

У процесі перекладу відбувається взаємодія двох стильових систем – авторської та перекладацької, що реалізується на різних рівнях текстової організації: лінгвістичному, когнітивному, прагматично-комунікативному, культурологічному та психологічному. Саме баланс між авторським задумом і перекладацькою інтерпретацією забезпечує художню цілісність перекладеного тексту та збереження його естетичної і смислової повноти. У цьому контексті художній переклад постає не лише у якості вторинного тексту, а як самостійний комунікативний феномен, що виникає на перетині двох мовних особистостей і двох культурних систем.

Висновки сформовано на основі систематизації та порівняння сучасних наукових підходів до аналізу ідіостилу автора та перекладача, представлених у працях провідних вітчизняних дослідників. Було розглянуто позиції багатьох авторів, зокрема Л. Томнюк, Ю. Нідзельської, М. Альшиної, О. Фадєєвої, А. Іванової, які присвятили свої праці питанням ідіостилу, перекладацької креативності, когнітивних та культурологічних аспектів тексту. Комплексний теоретичний огляд дозволяє узагальнити ключові компоненти ідіостилу та простежити їх взаємодію в перекладі. Завдяки достатній кількості опрацьованих теоретичних джерел сформульовані висновки мають належну наукову обґрунтованість та відображають сучасний стан дослідження проблеми, що забезпечує комплексне й системне розуміння ідіостилу як автора, так і перекладача. Водночас у процесі узагальнення теоретичного матеріалу було запропоновано власні інтерпретаційні узагальнення щодо взаємодії складових ідіостилу автора й перекладача та специфіки перекладацької креативності.

Перспективи подальших досліджень убачаються в аналізі взаємодії ідіостилу автора й перекладача на матеріалі конкретних художніх текстів, що дозволить глибше простежити механізми трансформації авторського стилю у перекладі. Перспективним також є зіставне вивчення кількох перекладів одного твору з метою виявлення варіативності перекладацьких ідіостилів та перекладацьких стратегій. Окремого наукового інтересу набуває дослідження когнітивних і культурологічних чинників перекладацького ідіостилу, а також вивчення ролі перекладацької креативності в сучасному художньому перекладі.

REFERENCES

- Aloshyna, M. D. (2018). Kryterii ta pryntsyipy vyznachennia adekvatnosti vidtvorennia idiostyliu avtora v perekladi [Criteria and principles for determining the adequacy of rendering the author's idiosyncrasy in translation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, (37), 54–57. [In Ukrainian]
- Hladun, Z., & Kulchytskyi, I. (2019). Osnovni pidkhody doslidzhennia individualnoho styliu pysmennyka [Basic approaches to the study of the individual style of writer]. *Molodyi vchenyi*, 11(75), 944–946. [In Ukrainian]
- Demydenko, O., & Tszian, M. (2021). Markery idiostyliu avtora i perekladacha (na materialy romanu Dzhozefa Konrada "Nostromo: Prymorske Skazannia" ta yoho ukrainskoho perekladu pera Oleny O'Lir) [Markers of the author's and translator's idiosyncrasy (based on Joseph Conrad's novel "Nostromo: A Tale of Seaboard" and its Ukrainian translation by Olena O'Lir)]. *Advanced Linguistics*, (8), 61–68. [In Ukrainian]
- Ivanova, A., & Rusinka, D. (2024). Osoblyvosti vidtvorennia idiostyliu Dzhonatana Safrana Foiera v ukrainskomu perekladi (na materialy romaniv "Strashenno holosno i neimovirno blyzko" i "Vse yasno") [Specifics of rendering Jonathan Safran Foer's idiosyncrasy in Ukrainian translation (based on the novels "Extremely Loud and Incredibly Close" and "Everything Is Illuminated")]. *Folium*, (5), 35–40. [In Ukrainian]
- Isniuk, O., & Taranenko, L. (2020). Leksyko-semantychni osoblyvosti idiostyliu Dena Brauna (na materialy nominatyvnoho prostoru sfery mystetstva) [Lexico-semantic characteristics of Dan Brown's idiosyncrasy (a study based on the nominative field in the sphere of art)]. *Molodyi vchenyi*, 10(86), 461–466. [In Ukrainian]
- Korniienko, A. I., & Buhaiova, A. S. (2016). Idiostyl avtora: movno-literaturoznavchyi aspekt [The author's idiosyncrasy: linguistic and literary aspects]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 25(1), 36–38. [In Ukrainian]
- Lipisovetska, O. M., Lavrenchuk, T. S., & Borova, L. O. (2023). Problema vidtvorennia idiostyliu u konteksti ukrainomovnoho perekladu romanu Yozefa Rota "Yov" [The challenge of reproducing idiosyncrasy in the context of Ukrainian translation of Joseph Roth's "Job"]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 28(2), 146–149. [In Ukrainian]
- Moskalenko, O. I. (2024). Rozvytok kreatyvnosti u navchanni fakhovoi leksyky maibutnikh perekladachiv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Development of creativity in teaching professional vocabulary of future translators by means of information and communication technologies]. *Naukovyi zhurnal "Innovatsiina pedahohika"*, (73), 170–174. [In Ukrainian]
- Nidzelska, Yu. M. (2024). Do pytannia pro avtorskyi styl u suchasnykh filolohichnykh rozvidkakh [On the question of writing style in contemporary philological research]. *The 1st International scientific and practical conference "Scientific achievements of contemporary society"* (August 15-17, 2024). London, United Kingdom: Cognum Publishing House, 384–390. [In Ukrainian]
- Tomniuk, L. (2020). Idiostyli avtora i perekladacha yak faktory vplyvu na pereklad poezii Bukovyny [The idiosyncrasies of the author and translator as factors influencing the translation of poetry from Bukovina]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho*, 31(3), 28–32. [In Ukrainian]
- Fadieieva, O. V. (2019). Idiostyl yak vidobrazhennia avtorskoi kartyny svitu u tvorakh hibrydnoho zhanru [Idiosyncrasy as a reflection of the author's worldview in hybrid genre literary works]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, 30(69), № 2, 138–145. [In Ukrainian]
- Tsaryk, O. M., Rybina, N. V., Koshil, N. Ye., & Hyryla, O. S. (2021). Fakhova pidhotovka perekladachiv v umovakh mizhkulturnoi komunikatsii [Professional development training of the interpreters under the effective intercultural communication]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat*, (24), 24–27. [In Ukrainian]

ECHANISMS OF INTERACTION AND RECREATION OF THE IDIOSTYLE OF THE AUTHOR AND THE TRANSLATOR

Maryna POLKHOVSKA, Yehor LYKHOTVORYK

The article examines the individual style of the author and translator as a complex, multidimensional phenomenon formed at the intersection of linguistic, cognitive, pragmatic-communicative, cultural, psychological, and biographical-historical elements. The aim of the study is to comprehensively examine the ways in which the author's idiosyle and the translator's idiosyle interact in translation, within the anthropocentric and interdisciplinary framework.

The methodological basis of the work consists of the following methods: the method of theoretical generalisation was used to systematise scientific approaches to the problem of individual style in translation and to form a holistic concept of the translated text as a space for dialogue between two linguistic figures, the author and the translator. The comparative method made it possible to identify the shared and distinctive features of the author's and translator's idiosyles and outline the nature of their interaction. The hermeneutic method ensured that translation was considered as a process of comprehending, interpreting and rethinking the author's intention.

The main point of the article is that a translator's style isn't just a neutral thing, but a key factor in changing the author's style, based on their professional experience, translation strategies, and level of creativity. The study justifies the relevance of considering translation as a form of dialogue between two idiosyles, in which the translator tends to preserve the author's intention while applying their own stylistic and linguistic features. The article ends with a conclusion about the prospects for further research into the translator's idiosyle in the context of the reception of literary texts and the variability of translation interpretations.

Keywords: *idiosyle; literary translation; anthropocentric approach; interdisciplinarity; translator's creativity; translation variability.*

Дата надходження до редакції / Submitted: 20.03.2026
Дата прийняття до публікації / Accepted: 03.04.2026